

je základním principem práva mezinárodního a že možnost revise mezinárodních smluv je pouhou výjimkou z této zásady. Nemá-li býti revise příčinou mezinárodního neklidu, pak musí býti upravena a konkrétně řešena tak, aby v ní bylo zajištěno uplatnění se kolektivních zájmů mezinárodního právního společenství nad individuálním zájmem jednotlivého státu a aby světový mír nebyl vystaven lehkomyšlně vyvolávaným otřesům.

Z P R Á V N Í P R A K S E

Tím, že se rozhodnutí nižších soudů stalo ve formě rozsudku místo usnesení, nemohlo se jim dostati opravného prostředku v širším rozsahu, než by byl přípustným proti rozhodnutím v pravé jejich podstatě. (Rozh. nejv. soudu z 20. III. 1936 č. j. Rv II 835/34.)

Nejvyšší soud odmítl dovolání podané žalobkyní proti rozsudku odvolacího soudu, jímž byl na její odvolání potvrzen rozsudek soudu první stolice o obnovu řízení ve sporu o 9515 Kč, 66 h, a odůvodnil své usnesení takto:

První soud zamítl žalobu za obnovu, poněvadž byla podána po uplynutí lhůty stanovené v § 534, č. 4 c. s. ř., tedy opožděně. Učinil tak ve formě rozsudku, ač bylo žalobu z tohoto důvodu odmítnouti usnesením (§ 543 c. s. ř.). Odvolací soud nevyhověl odvolání a schválil mimo jiné názor o opožděném podání žaloby. Poněvadž včasné podání žaloby jest zkoumati, jak před položením roku (§ 538 c. s. ř.), tak i za ústního jednání (§ 543 c. s. ř.), a nelze o žalobě věcně jednati, byla-li podána opožděně (§ 538 c. s. ř.), jest považovati rozhodnutí obou nižších soudů o opožděném podání žaloby za usnesení. Proti souhlasným usnesením nižších soudů není dovolací rekurs podle § 528 c. s. ř. přípustný. Tím, že se rozhodnutí nižších soudů stalo ve formě rozsudku, nemohlo se dostati žalobkyni opravného prostředku v širším rozsahu, než by byl přípustný proti rozhodnutím v jejich pravé podstatě, její odvolání jest nepřípustné a bylo je odmítnouti, když tak neučinily nižší soudy, aniž bylo možno zabývat se jimi věcně.

Poněvadž žalovaný vytkl nepřípustnost dovolání, byly mu podle §§ 41, 50 c. s. ř. přisouzeny útraty dovolacího řízení.

V. s. r. Křepelka.

Měl-li agent (generální representant) dojednanou provisi za každý prodaný šicí stroj, a prodával pak stroje obchodníkům »na odvolání« (auf Abruf), tedy bylo jeho povinností, aby se staral během odvolací lhůty o to, zdali jeho zákazníci vůbec něco odebrali, a měl je po lhůtě té nutiti k odebrání soudně. Nenapadl-li dovolatel právní názor vyslovený ve zrušovacím usnesení odvolacího soudu

revisním rekursem, ač vyhrazena právní moc, nemůže tak již učiniti dodatečně v dovolání proti napotomnímu rozsudku odvolacího soudu.

Žalující agent dojednal s cizozemskou firmou J. v R. zastupitelskou smlouvu, podle které měl dostati 15% provise z kupní ceny za každý prodej šicích strojů od něho zprostředkovaný a zákazníkem potvrzený, ale že se má starati o to, aby byly stroje prodávány jen solventním obchodníkům. Žalobce prodával pak stroje šicí výhradně jen obchodníkům toho oboru a sice »na odvolání«, neboť tito měli v dojednané lhůtě teprve najíti kupitele a stroje pro ně »odvolati«.

Žalobce dostával od své firmy zálohy na provisi podle výše odváděných kupních cen, za skutečně odvolané a dodané stroje, ale asi po roce zrušila pojednou firma onu smlouvu zastupitelskou pro zpronevěry žalobcova zaměstnance a na základě seznamů zákaznictva žalobcem jí vydaného, vyzvala zákazníky k odběru strojů a také svým úředníkem dala je k tomu osobně nutiti, ale z valné části marně, poněvadž zákazníci většinou prohlašovali, že žalobce je ujišťoval, že jejich podpis jest jen pro forma a že jde o nezávaznou nabídku s jeho strany.

Po zrušení smlouvy zažaloval agent své provisi nároky, ježto podle oné agenturní úmluvy měl dostati 15% provise z každého prodaného stroje a ježto bylo věcí žalované firmy, aby soudně donutila liknavé zákazníky »k o d v o l á n í« a odběru strojů jim pevně prodaných.

Žalovaná firma navrhla zamítnutí žaloby, poněvadž žalobci podle smyslu oné smlouvy přísluší provise jen z efektivních prodejů, tedy jen z kupních cen za skutečně dodané a zaplacené stroje, kteroužto provisi také dostal.

Procesní soud vyhověl žalobě, ježto se přiklonil k názoru znalců z oboru obchodování s šicími stroji, že závěrečné listy na odebrání strojů potvrzené žalovanou firmou, za něž se žalobce domáhá provise, jest pokládati za smlouvy kupní, které kupitelé musí splniti a tedy podléhají smluvené provisi.

Odvolací soud zrušil usnesením tento rozsudek a nařídil procesnímu soudu, aby, v y č k á v a j e p r a v o m o c i, znovu jednal a rozhodl, poněvadž posouzení toho, zdali uzávěrky ony lze pokládati za kupní smlouvy pevně uzavřené a zdali žalobce tím nabývá nároků na provisi, jest otázkou právní, jejíž řešení znalcům nepřísluší, a vznikne nárok na provisi ze sporných uzávěrek až objednatel podle jejího obsahu odvolá objednávku nebo po případě bude povinen odvolati podle smlouvy určitý stroj za určitou cenu v té době platnou, neboť j e n t e h d y bude lze mluvíti o uskutečnění prodeje, jak to má na mysli smlouva, pročez se bude procesnímu soudu zabývatí tvrzením žalobcovým, že za sporných objednávek byla již část odvolána a prodeje tedy uskutečněny, a že pokud se tak nestalo, že to zavinila žalovaná firma.

Doplniv takto řízení vyhověl procesní soud jen z části žalobě

a byl tento nový rozsudek na odvolání žalobcovo potvrzen soudem odvolacím, načež podal žalobce dovolání proti rozsudku soudu odvolacího, kterému však Nejvyšší soud v Brně nevyhověl a připojil tyto

d ů v o d y:

Nejprve nutno podotknouti, že žalobce nenapadl právní názor vyslovený ve zrušovacím usnesení odvolacího soudu, a č b y l a v y h r a ž e n a p r a v o m o c, a že nyní nemůže to doháněti v dovolání z napotomního rozsudku odvolacího soudu (srov. rozh. n. s. sb. č. 12.401).

Odvolací soud ve zrušovacím usnesení vyslovil, že na základě uzávěrek žalobcem žalované firmě předaných je možno domáhati se splnění smlouvy aspoň po projití doby pro odebrání smluvené, a že také předmět a cena jsou tak dalece určeny, že je tu možno mluvit o tržové smlouvě. Tím bylo pouze vysloveno, že znění uzávěrek není tak neurčité, aby vůbec vylučovalo podání žalob na odebrání strojů, nemělo však býti tím řečeno, že žalovaná strana byla povinna podati žalobu na každého odběratele. Kdyby byl býval tehdy odvolací soud názoru, že povinností žalované firmy bylo podati žaloby na liknavé objednatele, byl by musil býval uznati vinu žalované firmy na neuskutečnění obchodů, a nebyl by nařídil, aby bylo zjištěno, zda-li žalovaná firma měla vinu na tom, že se sporné obchody řádně nerozvinuly. Bylo povinností žalobce, aby během odvolacích lhůt se staral o to, zdali zákazníci vůbec něco odebrali, načež po uplynutí lhůty měl zákazníky k odebrání soudně nutiti a učiniti tak buď svým jménem, resp. vyžádati si k tomu plnou moc od žalované firmy podle § 5 smlouvy. K tomu měl v celé řadě případů dosti času, neboť jeho poměr se žalovanou firmou byl zrušen teprve na jaře 1927, a nemůže se omlouvati tím, že mu po zrušení zastupitelského poměru žalovaná odebrala všechny písemnosti. Nebyl-li dostatečně dbalý, je sám vinen na tom, že obchody jím uzavřené se nerozvinuly. Je nutno uznati za správný názor napadeného rozsudku, že za tohoto stavu věcí žalovaná firma splnila svou povinnost řádného obchodníka, když po zrušení svého smluvního poměru se žalobcem se pokusila přiměti zákazníky k odvolání zboží tím, že je k tomu vybídla rozeslanými cirkuláři, a že je nechala znovu zpracovati svým agentem A. F. Vzhledem na nastalé zrušení zastupitelské smlouvy se žalobcem nebylo lze spravedlivě požadovati od žalované, ztrativši důvěru v žalobce a jeho personál, a když jen poměrně nepatrná část zákazníků jí od žalobce oznámených splnila svou smluvní povinnost, aby ona vidouc marnost svých pokusů, podávala na všechny ostatní zákazníky žaloby, zejména když prohlašovali mnozí ze zákazníků, že jim bylo agentem výslovně řečeno, že jejich podpis je jen pro forma a že nabídka je zcela nezávaznou. Ani toho nelze po žalované žádati, aby podala zkusmo aspoň jednu nebo několik žalob, a aby brala tak na sebe risiko útrat sporů, o jejichž výsledku mohla míti oprávněné pochybnosti, a jež by ani pro ostatní případy nebyly prejudiciální, neboť každý z odběratelů mohl se brániti různými novými námitkami.

Že žalovaná agentu A. F., který v roce 1927 znovu objížděl všechny žalobcem oznámené zákazníky slíbila z uskutečněných obchodů provisi, nasvědčuje tomu, že projevila skutečnou snahu, aby obchody žalobcem označené byly rozvinuty a z celého obsahu spisu neplyne, že by bývala chtěla, aby objednávky ty k vůli ušetření dvojnásobné provise nebyly realizovány.

Ustanovení § 8, odst. 2 smlouvy bylo ve zmíněném pravoplatném zrušovacím usnesení odvolacího soudu vyloženo, z á v a z n ě pro souzený spor tak (srov. rozh. n. s. sb. č. 12.401), že jím je právoplatně stanovena pouze doba, do které žalobce může získati nárok na provisi, jinak však, že pro přiznání provise platí podmínka prvního uzavření určitého obchodu. Pokud § 3, odst. 4. smlouvy praví, že »potvrzení obchodu platí jako kupní smlouva«, má na mysli rovněž jen pravomoc a určitou koupi. Při tomto právním nazírání na věc je posudek znalecký zcela nerozhodný.

(Rozh. nejv. soudu z 30. ledna 1936, č. j. Rv II 299/35.)

V. s. r. Křepelka.

Tím, že byl manžel obchodnice s mlékem zaměstnán v jejím obchodě jako pomocník obchodní, přijímající dodané mléko a udílející šoférům dodavatelovým příkazy, kolik mléka mají příštího dne dovézt, nenabyl ještě oprávnění uzavřít s dodavatelem celoroční smlouvu na dodávku mléka. (Čl. 47 obch. zák., §§ 863, 1238 obč. zák.)

Soud první stolice obmezil jednání na důvod žalobního nároku a uznal za právo rozsudkem mezitímním, že náhradní nárok uplatňovaný žalující firmou proti žalované obchodnici M. J. z nedodržení dodávací smlouvy, uzavřené na celý rok mezi žalobkyní a manželem žalované R. J., není po právu oproti žalované, poněvadž její muž překročil plnou moc, opravňující jej pouze k prodeji mléka v krámě žalované a k objednávkám mléka pro příští den a ježto nelze z té okolnosti, že schválila žalovaná celoroční dodávací smlouvu, uzavřenou jejím mužem R. J. v předešlém roce za její přítomnosti, také usuzovati, že ho oprávnila uzavírat smlouvu takovou i pro celý běžný rok. (Čl. 47 obch. zák., §§ 863 a 1238 obč. zák.)

Soud druhé stolice změnil na odvolání žalobčino tento rozsudek tak, že uznal žalobní nárok náhrady co do důvodu za existující po právu, poněvadž podle čl. 47 obch. zák. jest obchodní pomocník oprávněn uzavírat objednávky vztahující se k provozu tohoto obchodu a ježto není pro objem jeho plné moci směrodatným rozsah příkazu, nýbrž rozsah plné moci jak se jeví na venek. (Rozh. nejv. soudu č. 2482.)

Byl-li tedy manžel žalované, jak je nesporno, zaměstnán v jejím obchodě s mlékem, a podepsal-li v její přítomnosti dodávací smlouvu již také na celý dřívější rok, a žalovaná s tím souhlasila a smlouvu plnila, pak byl vzhledem na čl. 47 obch. zák. oprávněn i v její nepřítomnosti uzavřít smlouvu, týkající se prodloužení dodávky mléka i na příští rok.